

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinár 120.

Korunk egyik rákfenéje.

Mint zsidó lapnak, kötelességünk a zsidó élet olyan megnyilvánulásait is felfigyelve megfigyelni, amelyek nem közvetlen érdekkörében tartoznak. Így tapasztalhatjuk azt, hogy szerte a világon, ahol a hitközségek újabb képviselőtestületet és elnökséget választanak, mindenütt „pártok”-ról beszélnek, de a szónak nem tegnapi értelmezésében, hanem valami újabb szerű értelmet kapott a hitközségi beléleltben is az a szó, hogy pártok. Elég talán a bécsi folyamatban levő hitközségi választásokra gondolnunk. Ott például a szociáldemokraták és az Union nevű főképen gazdag bankárok és kereskedők asszimiláns szervezete indul együtt harcba, a cionisták ellen. Mi köze, veljük fel a kérdést például a szociáldemokratáknak, a hitközség beléleltéhez? Igaz, hogy a szociáldemokraták tiltakoznak lapjukban ez ellen, de a kulisszák mögött tudják, hogy de facto részvesz a kehilla éleiben a bécsi szocdem párt. És a fuzióját elnevezi „nem nacionalista” pártnak, hogy ezzel a cionistákon üssön egyet. Az Agudasz Jisroel hivatalosan nem vesz részt a választáson, de azért az egyik markáns egyénisége külön listával indul a harcba. A cionisták, mizrachisták, chaszidok és mindazok, akiknek célja a zsidóságnak az örökéletűségbe való átmentése a hitközségen keresztül, egységes pártba tömörülnek a zsidóság létalapját képező intézmények érdekében. Közbe a reformerek is munkába léptek és még ezeknek a vasárnap-zsidóknak a szavazatait is elég jónak találják arra, csak hogy a cionistákon üssenek egyet.

Igy Bécs városában. S vajjon hogyan állunk másutt? Ahol nem arról van szó, ami a bécsi ortodoxok egy részét arra ösztönzi, hogy ne vegyenek részt a nagy hitközség harcaiban. (Illik tudni, hogy Wienben egy nagy hitközség van és az Agudasz Jisroel csak egy imaegylet. Ott nincs külön ortodox és neolog, ami a választási harcot illeti.) Most december végén, számos erdélyi hitközségben megválasztják az új hitközségi vezetőséget. És ez a harc más formában bár, de épen oly vehemenciával zajlik, mint Bécsben. Itt nem világnézetek harcáról van szó, mert hiszen nem is lehet szó egy ortodox hitközségben arról, hogy világnézetek ütközzenek össze. Világnézetek nem, de pártok igen. És hiába igyekezik az agudisták kis csoportja azt hangsúlyozni, hogy nem lehet pártharcokról szó. Mi tudjuk és érezzük, hogy szintén pártok veszik fel a harcot. Az ugynevezett „cionista” irányzat leküzdésére összefognak még a pokol ördögeivel is. Még azokkal is összefognak, akik talán sértett hűségéből egy időre a cioni vagy mizrachi eszme árulói lettek. Mindenkiel mindenki ellen, akibe ezek iránt egy kis szeretet megnyilvánul. Pártok harca ez.

És mi nem akarunk „pártharcokat.” Mi nem akarunk testvérharcot. De ha azt akarják azok, akik a nyugodt fejlődés irányát el akarják gáncsolni, hogy legyen

harc — ám legyen. Az izmusok harca megint elkezdődik. Szerencsére nem lehet itt szó szocializmusról, még a reformerek sem juthatnak szóhoz, úgy mint az osztrák fővárosban. De az izmusok egy része itt is virulens. És ha a „taktikához” tartozik, hogy a bécsi Halpern ur az Aguda ellenére is fellép és megindul a harcba,

mit tudjuk mi, hogy mi rejtőzik a kulisszák mögött, hogy a párt nélkülséget hangsúlyozzák, dacára annak, hogy pártjuk él és minden erejét latbaveti a választási harcokba.

Elgondolkoztató ez a harc, ami itt folyik a hitközségekben, — de mégis hiszünk, minden elkeseredettség dacára, hogy áldás fog fakadni belőle. Áldás és nem bűnös könyelmű gyengülése, az amugy is ezer bajjal küzdő hitközségeknek.

A károlyi főrabbi miatt pofozták, fejbevágták, összeharapták egymást az egyik szatmári zsidó imaház hivei

Szatmár, november 8. Minden jóérzésű zsidót felháborító botrányos verekedés színhelye volt az elmúlt péntek este a Károlyi köz és Báthory-utca sarkán levő chaszid zsidó imaház.

A kitört verekedés évekre visszaterjedő civakodás eredménye, amely a Freund család és a Fleischmann familia közötti állítólagos indító oka a két család közötti gyűlölködésnek a nagykárolyi rabbi személye, akit Freundék minden körülmények között szerettek volna Szatmáron látni. A „szép tervnek” azonban a chaszidok között is voltak ellenzői és ezeknek Fleischmannék voltak a vezetői. Az idősebb Fleischmannak a múlt évben történt halála után, fia, a huszonkétéves Fleischmann Mózes lett a család major domusa és ő ellene már inkább fel mert lépni a Freund család.

Már hetekkel ezelőtt rebesgették, hogy a legközelebbi választáson olyan ember kerül a hitközség élére, aki Fleischmann ki fogja üldözni az apja által is alapított templomból.

Tényleg a múlt vasárnapi választáson Freund Tóbiás, a Fleischmann család legnagyobb ellensége lett az imaház elnöke.

A választás eredményeként várt botrány nem is váratott magára sokáig. Pénteken este kirobbant a botrány, amelyet minden önértetes zsidó elitél és teljesen a Freundék számlájának a rovására ír,

ugyanis a verekedésre nyilvánvalóan előre elkészült a Freund család, mert

pénteken este öt Freund testvér jelent meg imádkozás ürügye alatt a templomban,

akik egyébként nem szokták ájtatoskodásaikat ott elvégezni és imádkozás közben a legfiatalabb Freund Ábrahám odaugrott Fleischmannhoz és azt

kétszer pofon ütötte.

Fleischmann védekezésére, mind az ötnek kiestek és ütötték-verték, ahol érték. A rendet csak az udvaron készenléltben álló két detektív állította helyre, akiket az ellenpárt, — mivel köztudomású volt, hogy verekedés készül — péntek estére a rend fenntartására kirendeltetett. Alig hagyták el

azonban a detektívek a helyiséget, újabb pofonok csattantak el a templomban, úgy, hogy a rendet fenntartani és az imádkozást befejezni csak a legnagyobb erőfeszítés mellett tudták a jelenlevő józanabb elemek.

Az esetről a két kiküldött detektív jelentést tett felettes hatóságának.

Az ügy azonban ezzel még nem nyert befejezést.

Szombaton reggel a vallásosabbak, szokás szerint a fürdőben — a mikvében — találkoznak. Ez alkalommal is oda mentek és ott Grosz Izsák a péntek esti történet fölött összeszólalkozott az ellenpárt vezérével, Freund Tóbiás imaházi elnökkel, aki a vitatkozás befejezésekor Groszt hatalmasan pofonította. Grosz erre egy hasábját vágott Freundhoz, aki azonban kikerülte az ütést és ugyanazzal a fával rásujtolt Grosz fejére és azon négy centiméter nagyságu lyukat hasított.

A verekedés további folyamán Grosz súlyos sebeket kapott a fülén és kezein. És hogy milyen mérvű lehetett a Freund felindulása, azt a Grosz sebei bizonyítják. Freund Tóbiás ugyanis össze-vissza harapta Groszt.

A vérmes károlyi főrabbi párti Freundot, aki eszméiért egy egész templomi gyülekezet péntek esti ájtatoskodását zavarta meg és aki közönséges módon verekedéssel és közbotrány okozással tette emlékezetessé nevét, a fürdőben történt eset után előállították a rendőrségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

A szombat délelőtti imádkozáskor az inzultált Fleischmann egy rendőrkiszár és tíz rendőr kíséretében állított be a templomba, akik mindaddig ott tartózkodtak, míg az istentisztelet véget nem ért.

Ennek köszönhető, hogy a délelőtti símán elmúlt.

A botrányos ügyre a bevezetett rendőri nyomozás van hivatva pontot tenni. Mi csak elitéljük és nagyon helytelennek tartjuk, hogy egy előkelő chaszid család tagja a templomba politikát visz és verekedést inscenál abban a templomban, ahol a rendre neki kellene elsősorban ügyelnie. Elitéljük, hogy szent helyeinket ilyen durva módon megcsufolják. Mit várhatunk ezután ellenségeinktől?

Szörmevásárlás bizalom dolga, **bizalommal csak is a Keszner áruházban vásárolhat**
Oradea, Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 8.

A vallásos zsidó ifjuság utja

Hónapok óta nem szününk meg folytonosan hangoztatni, hogy a zsidóság egyik legfontosabb problémája az ifjúsági kérdés. Nem szününk meg zsidóságunk vezetőit, lelki és szellemi irányítóit felrészni, hogy a legnagyobb bűn az a nemtörődöm-ség, amellyel ifjúságunkkal szemben viselkednek. Ifjúságunk tévelygéséből igen gyakran vezetők hiányában nem talál kiutat, hiszen vergődését senki sem figyeli és könnyen fogékonyvá válik az elébe hozott káros eszméknek. Így esik áldozatul ifjúságunk legszebb virága, mely hivatva volna zsidóságunk fennmaradását és a jövőnek való átmen-tetését biztosítani. Fájdalom azonban hangunk gyenge volt és csak kiáltó szó maradt a sivatag-ban, visszhang nélkül.

Az ifjúság részéről való megkeresésre Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője a zsidó ifjúság problémáiról egy sorozatos előadás meg-tartását határozta el. Az elmúlt két szombaton Wasserstrom Sándor által tartott beszéd erőteljes hangot szólaltatott meg azok ellen, akiknek mód-juk és hivatásuk lenne a vallásos zsidóság érde-kében a tradícióknak a zsidó ifjúságon keresztül való átmentése és a serdülő ifjúság széles réte-gének, széles zsidó szellemű látókörrrel való ellá-tása és ehelyett egyrészt indolenciából, másrészt más érdekektől vezetve, hagyják a zsidó ifjúságot akadálymentesen elveszni.

A zsidóság szerencsétlen tragikumának mondja azon struccpolitikát, amely a mi évezredes szel-lemi és lelki javainkat, minden szembehelyezkedés nélkül elpusztítani hagyja. Rámutat az oroszországi eseményekkel kapcsolatosan, hogy a hárommillió orosz zsidóság elpusztulásra van kárthatva és az a zsidóság, mely rezeorváját képezte mindig a világ minden részében, nagyrésztben elasszimiláló-dott zsidóságnak és nagy szellemi és lelki kin-cseivel állandóan az utánpótlást biztosította, kép-telen többé ezen történelmi misszióját végezni. Hiszen részben szép szóval azon indokolással, hogy a Szovjet a vallást mindenki magánügyének tekinti, de ténylegesen minden megtörtént az elmúlt 15 év alatt Oroszországban, hogy az ifjúságot az atyák vallásától eltérítse és egy gazdasági intéz-kedésekkel, valamint erőszakos megadóztatásokkal a zsidóságnak az életlehetőségét lehetetlenné tegye. De ott, ahol a szép szó nem használ, ott az erőszak fegyverének kellett diadalmaskodnia. Zsidó templomaink ezreit vették el és profanizál-ták mozikká színházakká és egyéb mulatóhelyekké. Zsidó iskoláinkat pincékben, odukbán elrejtett chédereinket a legszigorúbb büntető szankciókkal, vezetőinknek megkínóztatásával és deportálásával szüntették meg Rabbijaink, tanítóink, szellemi és lelki vezetőink ezrei sínylődnék a szibériai szám-üzetésben és haltak mátyrhálalt zsidóságunkért

és szent hitünkért. És a mi ifjúságunk is szeren-csétlen gazdasági viszonyok okozta elhelyezkedés lehetősége nélkül, gondozó szülők hiánya folytán, lelki tartalom, cél és ideál nélkül lebeg. Leleke üres és durva ösztönökre hajló és a körülötte settenkedő sejt könnyen belopja az erősen fogé-kony gyermeklélekbe a vallástalanság mérget, szétrombolva mindazt, ami őt a zsidósághoz köti.

Meg kell tehát mentenünk a zsidó ifjúságot és rajtuk keresztül a zsidóságot tragikus végétől, az elpusztulástól! A nemzeti alapon álló vallás-os zsidóság az, amely életideált adott és adhat az ifjúságnak, ama programjával, amelyet képvis-el. Hiszen ennek világfelfogása ama arany kö-zéput, mely a zsidóságnak régi, örökké kipróbált útja volt és amely egyaránt szívébe zárja a zsi-dóság minden rétegét, hívják azt akár vallási, akár nemzeti zsidónak. Ma, amidőn a Balfour deklarációnak 15 éves évfordulója van és a távoli keleten, Palesztinában a zsidó nép alkotó erejének nagy éposza játszódik le, amidőn a kétezer év óta szunnyadó zsidó energia csodálatos ujjaéledé-sének tanui vagyunk és végül, amidőn az évezre-dek által vérel átztatott föld fokozatosan zsidó tulajdonba megy vissza, akkor az igazi zsidó népi életet élni akaró, nem idegen hagyományokon, nem idegen kulturán és nem idegen erkölcsön, hanem igazi zsidóvilág szemléleten felépülő zsidó-ság ifjúságának adva van életideálja és célja. A zsidó ifjúság életberendezkedése és világfelfogása csakis Isten, Nép és Ország trilogiájának élet-ideálján épülhet föl.

Azon nagy érdeklődés, amely az ifjúság ré-széről megnyilvánult, arra készítette lapunk fős-zerkesztőjét, hogy az előadások sorozatát foly-tassa és szombat este „Ifjúsági problémák” címen újabb előadást tart a Mizrahi helyiségében.

E menorák Harang
Z gyertyatartók, védjegy!
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegyszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.
Gyártása és eladása:
„Tacamul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

A magyarországi orthodox zsidóság küldöttsége az új kultuszminiszternél

Budapest. — A héten fogadta a bu-dapesti orthodox Központi Iroda bemutat-kozó látogatását dr Hóman Bálint magyar kultuszminiszter. A küldöttségben résztvet-tek Frankl Adolf felsőházi tag, Harlstein Lajos, az Orthodox Iroda ügyvezető elnöke és dr Reiner Imre, az Iroda titkára.

Frankl Adolf felsőházi tag a vallásá-hoz ragaszkodó férfit üdvözölte az új kul-tuszminiszterben, mire Hóman így felelt:

— Saját vallásomhoz szigorúan ragasz-kodom és ezért is tisztetek minden más vallást és mindenkit, aki a vallását meg-tartja.

Hóman miniszter ezután elmondotta, hogy Gömbös miniszterelnök ismert nyi-latkozata után eloszolhat az a tévhit, mely a kormányt antiszemitanak nyilvánította.

Beszélgetés közben telefonon behívták a kultuszminisztert a képviselőházba, ahol az egyetemi verekedéseket tették szóvá. A miniszter megjegyezte a küldöttségnek:

— Rendet fogunk teremteni az egye-temeken és minden erőnkkel és hatalmunkkal le fogjuk törni ezeket az oktalan ki-lengéseket.

10.000 lei minimális havi jövedelmezőség

lehelőségét nyújtom, szorgalmas megbizható egyéneknek, kik ma-gánfeleket látogatnak. Ajánla-tokat „10.000 lei” jellegre la-punk kiadóhivatala továbbít.

Rabbi Löw és a prágai gróf.

Írta: V. V. TOMEK.

II-ik Rudolf császár uralkodása idején, Prága volt a kor legnagyobb szellemeinek központja. Itt élt abban az időben a világ-hírű csillagász, Kepler és Tycho de Brache, a neves Longomontánus, Boetius és még sok más kitűnő elme. Rudolf császár rend-kívüli szeretete az elvont tudományok iránt, igen sok tudóst és kutatót vonzott Prágába, ahol a császár pártfogása mellett folytatták tudományos buvárkodásaikat. Különösen az alchimisták és a csillagászok részesültek megkülönböztetett vendégszeretelenben az uralkodó udvarában, aki maga is szenvedélyesen üzte az elvont tudományok ezen ágait. A császár példája számos arisztokrátát is arra birt, hogy tudományos kuta-tásokat végezzenek.

Ebben az időben élt Prágában egy hatalmas és gazdag gróf, aki távol a világi élet nyüzsgésétől, palotájában elvonulva, napjait az alchimia és a csillagászat tanulmányozása között töltötte. Rabbi Löw prágai rabbi hire hozzá is eljutott és sokszor magához hivatla a nagy férfit, hogy ta-nácskozzon vele az alchimia titkos kérdé-seiről. A nagy rabbi szívesen tett eleget a meghívásoknak, mert a gróf igen járatos volt a tudományok minden ágában. Egy napon, amidőn éppen egy talányos kérdés felett fejezték be a vitát és Rabbi Löw ép-pen távozni készült, hogy visszatérjen prágai lakására, a gróf kérdést intézett hozzája.

— Hogyan lehetséges az Rabbi — szólott a gróf, — hogy Ön több, mint 400

tanulót gyűjtött maga köré házában, amikor köztudomásu, hogy Ön egy igénytelen kis házikóban lakik, amelyben mindössze két kis szoba van?

— Gróf ur, válaszolt Rabbi Löw, ha tanítványaim még egyszer ennyien lennének, akkor is elegendő lenne számukra házam, sőt ha megháromszorozódna számuk, úgy is otthonra találnának nálam.

— Ezt már alig hihetem el, — mondta a gróf.

— Ha meg akar győződni szavaim igazságáról, kérem Önt gróf, hogy keresen fel egy izben házamban minél nagyobb számú barátával és szolgakíséretével, hogy megvendégeljem Önöket számos tanítvá-nyommal együtt kicsiny házamban. Arra kérem csak Önt, hogy határozza meg előbb a napot, amidőn felkeres.

A gróf elfogadta a meghívást és meg-határozta a napot, amidőn barátaival és kíséretével meglátogatta a nagy rabbit. Rabbi Löw ezután visszatért házába.

Elérkezett a nap, amelyre a gróf hiva-talos volt Löw rabbihoz. Barátjaival, akik ugyancsak buvárkodtak az alchimia titkos művészetében és keresték a bölcsek követ, hogy ne legyen számukra többé megfejt-hetetlen kérdés az élők és a halottak vilá-gában, megérkeztek a nagy rabbi háza elé, amely igénytelenségével és kis terjedelmé-nél fogva szánalmat keltett az érkezőkben.

A gróf és kísérete belépett a rabbi egyszerű házába, amelyen kívülről egy-általán nem látszott meg az előkelő ven-dégsereg fogadtatásának előkészülete. Falai töredezetek és piszkosak voltak. De amint álltélék a rabbi házában küszöbét, az első benyomásnak éppen az ellenkezőjét találták

itt meg. A pompa és fény, a művészet és az izlés, a ragyogás és a káprázat csillo-gott mindenütt, ahová a szem csak tekin-teni tudott. Az építőművészet törvényeinek legmagasabb nivója és az izlés leghatáso-sabb formájában érvényesült itt. A gróf és barátai nem kevésbé lepődtek meg a rabbi művészi izlésén, mert beszédeiből nem igen lehetett arra következtetni, hogy a világi élet csillogásaival ily sokat törődik.

Elérkezett az ebéd ideje és a szoba ajtajainak mindkét szárnya kitárult. Hatal-mas és hosszú asztal nyúlt végig a szo-bákön, amely a legdrágább porcellánokkal, arany és ezüst evőeszközökkel és serle-gekkel volt borítva. A gróf és barátai, akik gyakran voltak hivatalosak a király asztalá-hoz, elcsodálódtak azon mérhetetlen gaz-dagságon, amelyet itt láttak. Ugy látszott, mintha az egész asztali pompa nem is Löw rabbié, hanem a császáré volna. Leültek az asztalhoz és vidám hangulatban töltötték el az étkezés idejét, a gróf azonban egy arany serleget észrevétlenül az asztal alatt egyik barátjának adott át megőrzés végett. Az ebéd végeztével a társaság elhagyta a rabbi lakását és a legnagyobb csodálko-zással és meglepéssel adóztak a nagy rabbinak.

Néhány nap múlva a grófnak vélette-nül kezébe került egy ujság, amely közölte, hogy egy Prágától 100 kilométerre fekvő kastélyból egy napon eltűnt minden ékszer és bútor, azonban másnap ismét mindent megtaláltak a helyén, anélkül, hogy bármi gyanus körülményre lettek volna figyel-mesek. A lapok azt is megírták, hogy kü-lönös véletlen folytán mindössze csak egy arany serleg hiányzik az értékek közül.

HETI GLOSSZÁK

Az „Egyenlőség” címére

Az „Egyenlőség” legutóbbi számában újból elkezdte támadásait a cionizmus és a cionisták ellen. Nem olvassák ezt a lapot már sehol, csak ott, ahol tudják, hogy a sok ezer pengőcske szubvenciót hogyan is élvezzi dr Szabolcsi Lajos, akiről legutóbb oly kifünő portrét festett, illetőleg irt dr Vázsonyi János is. Ez az „Egyenlőség” most ugylátszik holt-szezonban lévén, témákat keres. És ha keres — akkor talál is. Leghálásabb téma: szidni a cionistákat. Még a Jiszkadal és egyéb versikék koncert-szezonja sem jött el, de meg kell tölteni a lap unott hasábjait. Az „Egyenlőség” legutóbbi száma hemzseg a cionizmus elleni kirohanástól. Főképen az fáj neki és ez tisztán kivethető a sorokból, hogy ugy Budapesten, mint a nagyobb vidéki városokban erőteljes Palesztina propaganda indul meg. Ez ellen, ugy gondolja a 48 éves, de már két évvel ezelőtt 50-et jubiláló asszimilációs főharsona, legjobb rágalommal küzdeni.

A rágalombombákat ugy akarja elhelyezni, hogy az kellő időben és helyen robbanjon. És olyan hazugság-ekrazittal tölti meg, ami felháborító. Így többek között azt írja, hogy Lady Montague-t és társnőjét, akik a reformzsidóság megszervezésére érkeztek Budapestre, senki sem fogadta, csak a cionisták. Igaz, hogy a sorok között megírja, hogy Stern Samu méltóságos elnök ur is üdvözölte szívélyesen őket, meg a többi hitközségi előkelőségek, de ez csak a Lady-nak szólt és nem a reformzsidóság előharcosának. Ez ellen nem is volna senkinek kifogása, de amikor azt *hazudja*, hogy a cionisták dr. Friedmann Ignác kormányfőtanácsossal az élén, kitörő örömmel üdvözölték a vasárnapi kalap nélküli nem héber istentisztelet papnőit, ugy üdvözölték, hogy abból kiletszik szimpátiájuk a mozgalom iránt — az már felháborító. Azt találja ki Egalité Lajos, kövér kis újjából kiszopván, hogy *ha* (értsük ezt meg jól) ha egy kis cionizmust is belevegyitettek volna propagandájukba Lady Montague és társai, akkor a cionisták mindent megbocsájtottak volna reformtörekvéseiket is. A rosszindulatu írás-technika minden raffineriájával ugy ír hát

ez a lap, hogy az olvasó azí higgye — a cionisták és a reformzsidóság az egy. Ilyen rágalmakkal akarja kompromittálni a cionizmust a nagy triász Cézár, pardon, Sándor Pál—Dési—Szabolcsi, mert ugy látják, hogy a cionizmus folyton nagyobb és nagyobb tért hódít, az ellévelyedett és félrevezetett magyar zsidóság körében. Ez fáj neki, mert ha a cionizmus megerősödik, akkor vége a sok szubvencionált talpnyalásnak, a zsidó potentátók és a magyarság nagyjai felé. Eljen Olain című antiszemita kirohanás lapja, amely nem átalja ilyen perfidül megrágalmazni hasábjain a cionistákat. Egyik cikkében azt is írja a legutóbbi szám, hogy bár Magyarországon nincsen talaja a cionizmusnak, de Erdélyben például élet-halál harcot viv a magyar zsidóság a cionisták ellen. Hát ezt melyik újjából szopta ki Egalité Lajoska? Tudomásunk szerint itt nincsen élet-halál harc, mert tudja meg a pesti asszimilációs sajtó és annak siserá-hada, hogyha van is egy kis magyarkodó zsidó csoport és a többséget reprezentáló erdélyi cionisták között nézeteltérés a belpolitika módszereit illetőleg, semmiesetre sincs Palesztinára vonatkozólag. Elég talán ha azt említjük, hogy Hegedüs Nándor magyarpárti zsidó képviselő, sőt horribile dictu — dr. Kecskeméti Lipót főrabbi is, évek óta hűséges Keren Hajjesszod fizetők. Meg hogy nincs „élet-halál” harc, azt mi valamennyien tudjuk erdélyi zsidók. Hol vagyunk mi már ezektől a *homo usio* és *iusio* izü harcoktól? Hát tudja azt az Egyenlőség és kapcsolts részei, hogy nekünk sokkalta nagyobb problémáink vannak? Tudja azt, hogy itt a struggle-for-life foglalja le minden zsidó idejét és energiáját? Tudják-e azt Pesten, hogy itt mindenki összefog, hogy a zsidóság jogait kiharcolja, ugyis mint hitközségi közületek, ugyis mint zsidóság en-masse?

Tudja azt a pesti asszimiláció főfőfészke és egyedüli városkája, hogy itt Dr. Fischer József, mint a kolozsvári neolog hitközség elnöke, évtizede harcol mint nemzeti alapon álló zsidó parlamenti képviselő — a cionizmusért? Meg hogy a temesvári, aradi, tehát Erdély legnagyobb neolog hitközségeinek lelkipásztorai régóta nyíltan szimpatizálnak a cionizmussal? Hol van hát az „élethalál harc”?

Nem akarunk erősebb kifejezést használni, de lelkiismeretlen komiszság kell

ahoz, hogy a zsidó közvéleményben bele akarják vinni azt a lehetetlenséget, hogy a cionisták szimpatizálnak a reform zsidóság törekvéseivel. Ez épen olyan hazugság, mint az erdélyi zsidóság élet-halál harca egymás ellen. Igen, mi élet-halál harcot vívunk az existenciánkért, harcot vívunk jogainkért és hitközségeink, közületeink fenntartásáért, de senkisésem harcol itt a cionizmus ellen. Senki! Értse meg ezt végre — ez a 48—50 éves szégyenfolija a magyarországi zsidóságnak!

Miniszteri tanácsos Szatmáron

A cím után ítélve nem is gondolná az ember, hogy ebből egy nagyszerű vigjátékot is lehetne fabrikálni. Vigjátékot arról a cím és rangkorságról, amely elfogta a magyarországi zsidóságot is. Most nem irunk arról az uram-bátyám méltóságos uram uralomról, amely felütötte fejét Európa legkonzervatívabb országában. Csak arról glosszázunk, hogy ebben a reakciós kis országban mennyire elfogta ez a cimbetegség a zsidókat is. Ime egy példa. A nagy ünnepek alatt megérkezett Blum Ödön nyugalmazott miniszteri tanácsos ur Szatmárra, hogy ott az „izraelita” temetőben nyugvó szittya ősokeket látogatásával kitüntesse. Az ősokek izgatottan izegtek-mozogtak sirjukban, amikor meghallották, hogy egy élő-eleven miniszteri tanácsos ur jön Budapestről. „Nem, nem, soha!” suttogták a siralatti vének, nem, nem, soha sem hittük volna, hogy *ilyen nagy ur* lehet egy szatmári jingácsból. A holtak tudták ezt, de az élőket nem ruházta fei az Ur még azzal a látnoki érzéssel és ebből keletkezett a vigjátéki tragédia, ott a csendes szatmári temetőben.

Horovitz Fischl, a szatmári Chewra közismert kedves Fischl bácsija látván a jól öltözött idegen urat, odament hozzá és azt kérdezte tőle: „Parancsol a nagyságos ur egy kél-molé rachmimot?”

Mire az idegen ur éktelen haragra gerjedt. Dul-ful mérgében és a sárga földig leszidja Fischl bácsit. Maga ilyen, meg olyan, hát nem tudja maga azt, hogy én már 15 év óta méltóságos ur vagyok?

Dőljetek össze Jerikó falai, támadjatok fel holtak és esetek térdre ti gyarló élők. Blum Ödön miniszteri tanácsos ur a szatmári temetőben méltóságos urnak titulálta magát. Pont és ausgerechnet a temetőben. És nem gondolt közben arra az ur,

A gróf visszaemlékezett arra, hogy egy arany serleget ő az asztal alatt átadott barátjának és azonnal biztos volt abban, hogy Löw Rabbi mágikus és titkos hatalommal rendelkezik és az ő műve volt a kastély értékeinek eltüntetése és annak saját házában való elhelyezése. Levelet menesztett tehát a rabbihoz, hogy haladéktalanul keresse fel palotáját.

— Figyeljen rám rabbi, mondta a gróf, amidőn Löw Rabbi belépett szobájába. Tökéletesen tisztán áll előttem, hogy Ön a kabala titkos tanában oly tökéletes tudással rendelkezik, amelynek segítségével mindent meg tud oldani. Most hát hiába lesz minden fáradsága, hogy engem meggyőzőn arról, hogy semmit sem tud e titkos tanokról. Nem értem Önt, miért akarja ön maga számára megtartani a titkot?

— A szentírásban meg van írva, válaszolta Löw Rabbi, hogy ne dicsekedj gazdagságoddal, mert minden mulandó és haszontalan. Az én tudásom pedig a Kabala titkaiban olyan csekély, hogy erről még beszélni sem szabad.

— Nem fogadhatok el semmilyen érvelést. Meg kell Önnek mondanom röviden miért hívtam magamhoz. Követelem Öntől rabbi, hogy bevezessen engem e titkos tudományokba!

A nagy rabbi hátrált néhány lépést: — Lehetetlen gróf, — tiltakozott. Én nem tudom...

— De tudja, igenis tudja! Mi lehetne az Ön számára lehetetlen?

— Ön láthatja gróf ur, mennyi nehézségekkel kell egy zsidónak is megküzdeni, míg elsajátítja a Kabala titkait. Mennyivel nagyobbak tehát a nehézségek egy nem-

zsidó részére, ugyszólván áthidalhatatlan...

— Ez lenne tehát az ok? Nem fogadom el. Nincs semmi kimagyarázás. Ön azonnal hozzá kezd tanításomhoz. Ha azonban tovább is huzalkodik, ugy kényszeríteni fogom. Ne hívja hát ki Rabbi a haragomat, mert ez esetben minden befolyásomat latba vetem és megsemmisitem Önt hozzátartozóival együtt!...

A nagy rabbi rövid ideig gondolkodott, majd így szólt: — Jól van hát, teljesítem kérését, de türelemmel kell lennie. Van egy barátom, aki igen tapasztalt a magas tudományokban, Rabbi Don Ábrahám, meg kell tehát várnia, míg őt magamhoz hivatom, hogy legyen segítségemre.

Miután a gróf beleegyezett az ajánlatba, Löw Rabbi elhagyta a kastélyt és hazatért.

A nagy rabbi bevonult szobájába és hosszan töprengött azon, hogy mit cselekedjen. Irjon-e valóban legkedvesebb barátjának, Don Ábrahámnak Spanyolországba? Hívja-e ide és végül a hosszú ut után adja tudtára, hogy csak azért hívta, hogy egy keresztény embert megtanítson a Kabala titkaira? Löw rabbi dilemmába volt. Eltelt a nap, anélkül, hogy dönteni tudott volna a súlyos kérdésben. Este volt éppen és a templomba akart menni, amikor elhagyta szobáját és kilépett lakásából. Kopogtatás hallatszott ekkor az ajtaján és Rabbi Don Ábrahám lépett be rajta.

— Solem Alechem — köszöntötte Don Ábrahám Löw rabbit.

Löw Rabbi szeméit dörzsölte, hiszen ez az ő kedves barátja, Don Ábrahám Saragossából, akire egész nap gondolt és

várta a segítségét. Mielőtt azonban szólhatott volna örömről, Don Ábrahám így kezdte: — Semmit sem kell mondanod Löw rabbi, tudom, hogy milyen súlyos nyomás alatt vagy ebben a pillanatban, tudok mindent, de nem kell meglepődnöd akkor sem, ha kijelentem, hogy ezt a nagy utat éppen emiatt tettem meg. Mert halljad meg! Álmodom volt, amelyben mindent megtudtam. Felkerekedtem tehát az utra, mert tudtam, mily boldog leszel, ha ezekben a kritikus órákban melletted leszek. Örülj Löw Rabbi, mert minden jóra fog fordulni!

Az elkövetkező napon Rabbi Löw elküldte szolgáját a grófhhoz azzal az üzenettel, hogy két nap múlva meglátogatja barátjával és megkezdje a tanítását. Együttel felkérte a gróft, hogy a tanulás céljaira rendezzen be egy titkos szobát. A gróf teljesítette a rabbi kérését és amidőn a két nap elteltével megjeleni nála a két rabbi, meleg szívélyességgel fogadta őket. Löw rabbi bemutatta barátját, Don Ábrahámot, aki most érkezett pár nappal ezelőtt messze földről.

Don Ábrahám rabbi ekkor megszólalt: — Kedves grófom, mondotta, engedje meg, hogy néhány szót intézzek Önhöz, mielőtt megkezdjük a titkos tanok tanulmányozását. A Kabala gyökerei mélyen belenyulnak az igaz hit erkölceibe és tanulmányozása csak a vallás szilárd segítségével történhetik, enélkül azonban nem. A Kabalát tehát csak igaz istenfélő emberek tanulmányozhatják és csak azok sajátíthatják el a titkait, akik nem követtek el bűnös dolgokat és akiknek hitük megingathatatlan. Aki tehát teljesen szabad és minden félelem nélkül képes a titkokat megérin-

aki a miniszternek szokott tanácsot adni, hogy belőle az Ur akaratából „hulla“ lesz és a Chewra emberei egymás között akkor a „barmenant“ előnevet adományozzák neki. Egyszerű szagos hulla és nem méltóságos ur. A szegény Fischl bácsi némán türi az erélyes szidást, a lekicsinylő szavakat, amiért nem látta meg a temetőben, hogy egy csonkamagyarországi méltósággal van dolga. De hallgatott, gondolván magában, „e sigán, fon an ajser“, nem baj az sem, ha méltóságos, akkor olyan nagy ur, hogy fog adni egy kis pénzt, ami jól jön ebben a cudar világban... sok az ünnep is, meg a család is nagy, unberufen...

A méltóságos ur azonban méltóságteljesen eltávozott és mérgében egyetlen vasat sem adott Fischl bácsinak.

Különbözik a Blum méltóságos ur azonos azzal a pesti potentáttal, aki ajánló sorokat adott egy pesti »izraelita lelkész jelöltnek« Szatmárra. A szatmári status quo kitközség azonban nem veszi be a pesti méltóságos maszlagokat és nem lehet helye egy műkásorozással gyorsforralt neolog tiszteletjelöltnek.

A méltóságos ur hipp-hopp mint a mesében, illa berek, nád az erek, megjelent Szatmáron, leszidta az embereket, amiért nem tituláltak méltóságos urnak, mert azt hiszi a miniszteri tanácsos ur, hogy az erélyi zsidóknak nincsen egyéb bajuk, mint a pesti zsidó maszlagokat bevenni, azon főprengeni, hogy kinek milyen titulus jár. Elfeledik a pesti méltóságosék, hogy nekünk rettentő életgondjaink vannak, nekünk a létért való küzdelem foglalja le minden energiánkat, mi ezért nem érünk rá, hogy az ilyen 48 előtti öreg zöldegekkel törjük magunkat. Hogy mi a nagyságos, meg mi a méltóságos. Mi már régen a »barmenant« álláspontját valljuk. Az a kérdés, hogy életében ki milyen és mennyire ember, mert egy Sors által adott percben, ugyanis, mindenki »hulla« lesz. A méltóságos címkéságon Erdélyben mindenki nevet csak. Hej, de tul vagyunk mi már ezeken. Kinek kell itt már ez a maszlagos nadragulya, Blum méltóságos ur!? ... Kinek?...

— *Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.*

teni és szemei világosan tekinthetnek a jövőbe és a múltba. Kérdem tehát Önt gróf, igaz hitére, tiszta-e Ön minden büntől? — Igen — mondta a gróf.

— Tekintsen hát a háta mögé — mondotta Don Ábrahám hirtelen, tekintsen gróf a háta mögé!

A gróf megfordult és ijedten hátrált néhány lépést. — Könyörüljön uram — hörögte.

— Ismeri ezeket itt? — kérdi a rabbi. — Istenem, Istenem! Ismerem őket! Nővérem és a gyermekei.

Az árnyak ebben a pillanatban éppen olyan gyorsan, ahogyan megjelentek, eltűntek.

Don Ábrahám ekkor megszólalt: — Gróf, Ön bűnös, Önnek nem tiszta a lelkiismerete. Ezek az Ön nővére és gyermekei voltak, akik Ön miatt haltak meg, Ön miatt gróf.

A gróf hallgatott. Aztán halkan megszólalt: — Ön ismeri az én bűnömet rabbi. Hogy, hogyan, nem tudom, de ismeri. A Mindenható, aki mindnyájunk fölött uralkodik, talán tudja. Belátom, hogy nekem nem szabad érintenem a Kabala titkait. Most értem csak meg Rabbi szavait, hogy az isteni titkokat nem tudhatják meg közönséges halandók! Belenyugszom a legfelsőbb parancsba! Köszönöm, hogy megmutatták számomra az utat.

A gróf ettől az időtől kezdve teljesen magába zárkózott és nem érintkezett a külvilággal. Nem foglalkozott többé alchimiával sem, csak Rabbi Löw-t látta nagy ritkán ezután is vendégül.

Ignótusz írja a Magyar-Hirlapban:

Bécsben székel egy nagyhatalom, a közjogaikon kívül: a Rothschild-ház. Nemcsak követe van itt, de fiókja: báró Rothschild Louis ur, ki oly szépen elkezelte a Credit-Anstaltot, s majd félmilliárd adósságot sóz így rá e réven az eljövendő osztrák nemzedékekre, Louis báró ur, ime, ekkora ur Bécsben s azért ekkora itt, mert nem kisebb Londonban, hol főüzletük van, s nem áll hátrább Genfben, hol a kölcsönöket adják a kis nemzeteknek, kik ezért a lelküket eladják. Bizonyos, hogy ha, mint most az amerikai követ az amerikai zsidó fiuknak, a hatalmas Louis Rothschild báró egyszer s egy hanggal is szószólója lett volna a zsidó voltok miatt kintzott, üldözött és hátratt zsidó diákoknak: ma nem volna zsidó diákkérdés. Ám a hatalmas Rothschild ehelyett golfozik és pólozik és vadászik s elárulja a fajtáját azoknak, kik benne is a fajtáját alázzák meg, mikor személyével kivételt tesznek. Mindennek van oka, az antiszemitizmusnak is, s kéjjel gondolok a megvetésre, melyet pólótársai érezhetnek a Louis bárók iránt zsidó voltuk és árulásuk miatt. (Nem kell kommentár hozzá!...)

Jaj de csunyák tudunk lenni.

Ha én volnék dr. Egry Gergely, Nagyváradi város polgármestere és ha szívem mélyéből filozemita volnék, akkor is elgondolkoznék a zsidóság érdekei felől, ha összevetném mindazt, amit az utóbbi időben tapasztaltam. És jelen sorok írója sem volna objektív, ha nem igazolná azt, hogy amit mi zsidók, illetőleg csak néhányan — szerencsére — műveltünk, az tulmegy a józólés és korektség határain. Ismerjük be, mert így szebb, hogy sokszor nagyon csunya szerzetek vagyunk. A bölcseink évezredekkel ezelőtt klasszikus tömörséggel fejezték ki megvetésüket a denunciansokkal szemben. Isteni parancs egy denuncianst, szent Kippur napján agyonverni. Borzalom, ha arra gondolunk, hogy hány testvérünket kellett volna az Engesztelés napján megköveznünk. Azokat, akik tanácsvadásztás idejét használván fel, minden erejüket latbavetették, hogy bizonyos bombákat helyezzenek el mások ellen, nem azért, hogy nekik használjon, hanem, hogy a másoknak százpercentbe ártson. De legalább nem vág annyira existenciában, mint az az undok denuncialás, melylyel némelyek maguknak úgy vélnek használni, hogy zsidó testvéreiket — rendszeres sportot üzve belőle — igyeksenek törvénybe ütköző cselekmények elkövetésével a hatóságok előtt megragalmazni, mint annak egyik eklatáns példája nemrégiben az eszrog körül zajlott le, hogy nemcsak Várad, de az erélyi zsidóságból is a legszomorubb érzelmeket váltta ki.

Undorító és megvetésünkre minden tekintetben méltó az a tülekedés, amely ez után a szerény üzlet után üzte, hajtotta azt a néhány zsidót, akik foglalkoztak a dologgal. Ráth József szigeti kereskedő ellen Váradon olyan denuncialás indult meg, olyan koncentrikus támadás Spitzer és Grosz Zöldfa uccai imakönyv és kegyeskereskedők részéről, amelynek nem lett volna szabad megtörténni. Előbb lezárták a hatóság által az ületét, iparengedélyhiány miatt, azután mikor az engedélyt megszerezte, akkor meg ismét felmentek a polgármesterhez és megint olyasvalamivel szédítették, hogy végül Ráth eszrogkereskedő összecsomagolta az eszrogokjainak nagyrészét, gyorsárúként feladta Szatmárra és ezzel nemcsak 30—40 ezer lei kárt okoztak neki, hanem egyidejűleg ők maradtak itt a porondon a győztesek, amely győzelem abban mutatkozott, hogy erev szukkoszkor a legsilányabb áruért sem szégyeltek elkérni 150—200 leit. Formális árdragítást üztek, amelyhez hatósági segédletet kaptak. Bár ezuttal ártatlan minden hatóság, csak a zsidók bűnösök. Azok, akik kegyeszerket árulnak, azok, akik jámbor emberek hírében állanak. — Nagy szépséhibája az ügynek az is, hogy Ráth József csakis palesztinai eszrogokat árult, míg a többiek görögöt. Meg kell említsük ennél az ügynél azok

szégyenteljes szerepét is, akik felszaladtak a polgármesterhez (szegény primár, milyen ügyekben is bajlódni kell neki!) és bejelentették, hogy ők haragusznak a palesztinai eszrogra, csak a görög a kóser, mert ott a pogromokban hullott zsidók vére teszi szebbé a keserü gyümölcsöt. Ezek azután feltették a koronát a többiek eljárására.

Isten bizony kiszülhet a szemünk a román hatóságok előtt, a polgármester és a többiek előtt. Hogy ilyen népség vagyunk. Kegyszerek árusításánál sem hagyjuk élni egymást. Hajsztát inditunk egyik zsidó testvérünk ellen. Nehány lei haszonért. És ebbe belekeverünk még vallási motívumokat is.

Szégyeljünk magunkat a polgármester előtt. És tiltakozunk ezuton és ezuttal, hogy néhány ember miatt, az egész zsidóság blamáva legyen. Hangsúlyozzuk nyomatékosan, hogy nem ez a zsidó mentalitás. Mi valóban korrektebb emberek, emberek vagyunk. Ezt a mentalitást mi is megvetjük.

A vese, hólyag, epe gyomor-bántalmak egyedüli biztos gyógyszerere a

paptamási

„Lithynia“
gyógyvíz

Kapható mindenütt.

Központi lerakat: ORADEA,
Str. N. Filipescu 25. Telefon: 176

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express“ poloskairtót és „Express“ Magasfényt, mely butorát ujjá varázsolja; legolcsóbban csak STERNS.ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szeresheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378 Telefon 378

A filléres gyors utasai is meggyőződtek már arról, hogy a

LONDON

kötődében

Kossuth-ucca 1 szám

Kötött árak olcsóbbak mint Pesten. Óriási választék divat kötött árukban

Rendelések mérték után, divatlap szerint elsőrendű kivitelben

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld

posztóáruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)

Engross
Endetail

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

ZSIDÓ MŰKEDVELŐK SZINPADJA

Tartalmaz 17 chänukai
és purimi szindarabot.

Mannheim Mór középisk. hitoktató.

DEBRECEN Plac u. 41.

Szindarabok egyenként is.

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Marchesvan 12. november 11.

Szombat: Marchesvan 13. november 12.

Heti szidra: לך לך

Heti háftóra: למה תאמר

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.50
gyertyagyújtás 4.55
Istenliszelet kezdete 5.05
Szombat befejezése 5.55

A nép és vezetője

Dr Mayer Ébner 60-ik születési évfordulójához.

Gyakran beszélnek a tömegek ösztöneiről, az egészséges népakaratról és közismert szólásmód az is, hogy „a nép szava, Isten szava“. Mindezek azonban csak elvont meghatározások, amelyek csak kevésbé ismerteknek meg a néppel és őszinte akaratával. A vezetők, a nép vezetői azok, akiken keresztül meg lehet ismerni magát a népet is. Nem beszélünk most azokról, akik öncélú pártokat alakítanak, akik frázisokat gyártanak és akik a tömegeket csak mint szavazó alanyoknak tekintik. A népeknek ezen „vezetői“ nyomtalanul tűnnek el a történelem lapjairól, nem hagynak nyomot maguk után és egyhamar a feledés homályába merülnek el...

Másképp van azonban a nép igazi vezetőivel. Ezek igazi kifejezői a nép akaratának. Erejük litka abban van, hogy bennük öltönek testet a nép fájdalmai és szenvedései és ők azok, akik kifejezésre hozzák, formát adnak a nép kívánságainak. Ők azok, akiknek írásaiban és beszédeiben a nép saját életének tükrét, őszinte tolmácsolóját látja. Ebben van a nép igazi vezéreinek ereje, ebben a „titokban“, amelyet nem lehet megtanulni, nem lehet ellesni, amelyre nem lehet diktatori, vagy abszolútikus eszközökkel szert tenni. Ezek a vezetők születnek és senki sem nevezi ki őket. Kinőnek a nép testéből és akaratából, egyesítik magukban a tömegek érzéseit, gondolkodását és követeléseit, szóban, írásban, népgyűléseken és a parlament szószerkeiben.

Ilyen vezérről, a nép, a zsidóság igazi vezetőjéről emlékezünk meg ezúttal is, aki egy emberöltőn keresztül dolgozott, harcolt, épített és áldozott, mindig szem előtt tartva népe, a zsidóság érdekeit. Olyan vezérről, akinek nem volt egyéni élete, akinek élete és munkája a közéleté és a köz munkája volt. Dr Mayer Ébner, parlamenti képviselőt ünnepeljük most, aki 60-ik születési évfordulójához érkezett el. Mayer Ébner fellelt azonban csak az évek szálltak el, de ő maga fiatalon maradt szellemben, tetteiben, akaratban és harcaiban egyaránt.

Dr Mayer Ébner legbensőbb énjében békés természetű ember. Mégis egész élete a fáradhatatlan harc jegyében folyt le. Mert aki eszméket képvisel, annak harcolni kell, tartósan harcolni.

Dr Mayer Ébnernek nem csak saját hazájában, Bukoviniában és egész Romániában van hatalmas tábora, hanem a külföldi államok zsidósága is egyik legjobb harcosának tekinti, aki a kisebbségi konferenciákon mindig sikra szállt a zsidóság érdekeiért.

Dr Mayer Ébner multja tisztán és makulátlanul áll előttünk, és büszkén tekinthet ő is vissza multjára, negyvenéves cionista és politikai pályafutására, amelyet egy eszme szolgálatában töltött el és mindig igaz, becsületes és őszinte akaratkifejezője volt a népek, amely vezérévé emelte és ünnepli őt 60 éves születésének és 40 éves munkájának fordulóján. Amidőn mi is meghajlítjuk elismerésünk

zászlaját Dr. Mayer Ébner előtt, kívánjuk, hogy becsületes, igaz és áldásos munkáját, még hosszú időn keresztül folytathassa a zsidó nép, a zsidó tömegek érdekében.

— **A varsói zsidó hitközség jutalmat tűzött ki a zsidó költőknek és tudósoknak.** Varsó. — A varsói zsidó hitközség elhatározta, hogy minden évben egy-egy zsidó költőt és tudóst jutalom-díjba fog részesíteni, amelyet ebben az évben 1500 Zloty-ban állapított meg. Az első díjat Jakob Kasn zsidó költő kapta, a most megjelent két kötetes lírai munkájáért, míg a másik díjat a kiváló kutató és tudós A. S. Herschberg nyerte el, akinek nemrégiben jelent meg heber nyelven egy kiváló munkája a talmudi problémákról.

— **Oroszországban nincsen tiltva a körülméletés.** Moszkva. — A moszkvai felsőbb bíróság igen érdekes elvi határozatot hozott az elmúlt hét folyamán, amikor is felmentette H. Elkin a körülméletés vádjá alól. Elkin ugyanis kettős váddal állott a bíróság előtt egy körülméletés kapcsán. Az első vádpont magának a körülméletésnek a vállalási vonatkozása volt, míg a második vádpontot az ügyészség azért emelte Elkin ellen, amiért az orvosi képesítés es praxis nélkül végzett műletet. A bíróság hosszabb tanácskozás után úgy döntött, hogy mivel a gyermek apja és anyja beleegyezésével végezte a körülméletést Elkin, ennek vallási vonatkozásai miatt nem vonhatják felelőségre a metszőt és az első vádpont alól a bíróság őt felmenti. A második vádpontban azonban bűnösnek mondja ki és ezért 400 rubel pénzbüntetésre ítéli.

— **A zsidó világtörvényszék előkészítése.** Bécs. — Dr Nahum Goldmann, az ismert cionista zsidó politikus, az elmúlt héten Bécsben és Prágában tartott előadásokat a Zsidó Világtörvényszék céljairól és feladatairól. — Prágában Dr Angelo Goldstein szervezte meg a gyűlést, amelyet Dr Emil Margulies vezetett be és ismertette az elmúlt genfi zsidó világtörvényszék munkáját. Dr Goldmann az összehívandó zsidó világtörvényszék problémáiról beszélt — Bécsben az egybehívott gyűlésen megjelentek az összes cionista szervezők, Robert Siricker vezetése mellett, Ugy Csehszlovákiában, mint Ausztriában megalakultak a kongresszusi előkészítő országos bizottságok.

— **A francia rádió — az antiszemizmussal szembeni harc szolgálatában.** Páris. Bernard Lechache, az antiszemizmussal szembeni küzdő liga elnöke, az elmúlt héten beszédet mondott a párisi rádióban, amelyben ismertette a liga célját. Foglalkozott a zsidóság helyzetével, majd rámutatott azokra a kultúr- és szolgálatokra, amelyeket a zsidóságnak lehet köszönni. Felhívta a világ összes civilizált és kultur emberét az antiszemizmus elleni harcra.

— **Hindenburg zsidó agytekervényei.** Spiewock hitlerista agitátor egyik legutóbbi beszédében így szólt: „Mi azt hittük eddig, hogy Hindenburgnak csak német agytekervényei vannak. Most látjuk, hogy zsidó agytekervényei is vannak, miután megengedte, hogy meghozzák a beutheheni ítéletet, mely nem német, hanem zsidó-római jogon alapszik“.

— **Visszatérnek a Spanyolországba kivándorolt máramarosi zsidók.** Rövid idővel ezelőtt egy kisebb máramarosi zsidó csoport Spanyolországba vándorolt, mert úgy hitték, hogy a közlársasági Spanyolországban az eddig kiszorított zsidók inkább el tudnak helyezkedni. Azóta már levél is érkezett a kivándorolt máramarosi zsidóktól, akik óva intenek mendeiktől, hogy Spanyolországba menjenek, mert, mint írják, alig lehet valamelyes munkát kapni és teljesen lehetetlen egy biztos és nyugodt megélhetésre szert tenni. Az elhelyezkedési lehetőség olyan minimális, hogy a kivándoroltak nagyobb része ismét visszatér Máramarosba.

— **Az aradi szegények menedékháza,** mint ismeretes ez év március hónapjában létesült, mely igen fontos és nélkülözhetetlen intézménye az aradi zsidóságnak. A menedékház létrejöttét elsősorban az aradi zsidó asszonyok ismert nemes jószívúsége hozta létre és rendezte be a szükségesekellékekkel. A megalakítás költségei annak idején amúgy is súlyos terhet jelentettek és ekkor még nem lehetett a menedékház téli szükségleteire is gondolni. Azonban a hideg időjárás beköszöntével mind égetőbbé vált a téli ruhák és takarók szükségessége, melynek hiányait egyelőre a menedékház intézősége nem tudja fedezni. Felkérjük tehát Arad nemes gondolkodású zsidóságát, hogy juttassák el szerény adományait a szegények menedékházához, hogy a vezetőség gondoskodhassék legalább meleg takarókról, hogy az élet és a társadalom eme szegény rétegének legalább a menedékház nyújtson nyugodt és meleg otthont.

— **Hollandiában is bevonult a horogkereszt.** A „Het Volk“, a holland szociáldemokraták hivatalos organuma, közli, hogy Haagban Dieme Willroda őrnagy vezetésével mozgalom indult, hogy a Hitler szízlémája szerint pártot szervezzenek a nemzetiszocialista ideológia terjesztése érdekében. Minthogy a holland nemzetiszocialisták Haagban már otthonra is szert tettek, amely élénk barnára van festve, hiven a müncheni barnaházhoz, és be akarják vezetni a fegyverviselést is, a holland kormány eleve közölte a vezetőséggel, hogy abban a pillanatban, amikor állépek a törvényesen megengedett szervezkedés és propaganda határát, a kormány betiltja a párt további működését.

— **4500 certifikátot bocsájtott ki a palesztinai kormány.** Megirtuk, hogy a Jewish Agency 5000 újabb certifikátra tart igényt az 1932 október—1933 március-ig terjedő bevándorlási szakaszra. A kormány ez ügyben már határozott is és kerekén 4500 új certifikátot bocsájt a Jewish Agenci rendelkezésére. Az új beutazási engedély közül 2700 certifikátot férfiak, míg 1500-at nők fognak megkapni. Ezek a certifikátok azonban 18 évtől 32 évig vannak engedélyezve, míg 35—45 éveseknek mindössze csak 300 igazolvány van rezerválva. Ezt a korlátozást azért alkalmazzák a bevándorlókkal szemben, hogy az épülő ország főképp fiatal és friss erőket kapjon, akik erejük teljében végzhessék a zsidó országépítés hatalmas és szent feladatát.

Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelineket, külföldi fonalakat

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogianu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Elsőrangú uri és női ruhafazonok, vegytisztítás minden elfogadható árban

Biró szabóságában

Szilágyi Dezső-utca 12 alatt készülnek

Egy férfi, vagy női ruha 25 Lei szakszerű vasalása

Legszebben és legolcsóbban csakis

HORBÁTZ

divatüzletében öltözködhetsz!

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 1.

Elsőrendű öltönyöket már 3000 leiért készit. Kalapot 135 leiért vásárolhat, nyakkendők 40 lei-től. Nagy választék minden-nemű férfi divatcikkekben.

— **Orth. rabbik engedélyt adtak dr Barth-nak, hogy Jomkipurkor tárgyaljon.** Berlin. A leipzig birodalmi bíróság okt. 10-ére tűzte ki a birodalmi kancellár s a porosz kormány közötti konfliktus tárgyalását. Mint ismeretes, a birodalmi kancellár erőszakkal megfosztotta a porosz kormány több tagját miniszteri tárcájától, miért ez panasszal élt a leipzig birodalmi bírósághoz. A porosz kormányt dr Hermann Barth képviselte, akit az államjog legkiválóbb teoretikusának s praktikusnak tartanak. Dr Barth azonban, aki hithű zsidó és a német mizrachisták egyik kiváló vezére, fellelte zavarban volt s így több németországi orth. rabbi tanácsát kérte ki. Ezek kijelentették, hogy miután magassabb államérdekről van szó, semmi akadályja annak, hogy Jomkipur napján megjelenjen a tárgyaláson s képviselje a porosz kormányt. Erdek, hogy dr Barth olyan pompás emlékező tehetséggel bír, hogy sohasem csinál magának jegyzeteket.

— **A fehérgárdisták egy zsidó áldozatának szabadulása.** Karbin. Moses Sutsch zsidó kereskedő az elmúlt héten két és fél évi súlyos fogság után szabadult ki a karbini fogházból, ahova annak idején a fehérgárdista oroszok jutatták azon a címen, hogy a bolsevikiekkel barátkozott és támogatta őket. A vádnak semmi alapja nem volt, azonban ez nem sokat jelentett a hatóságok előtt, melyek mindenáron büntető terroraktusokat akartak a lakosság ellen vezetni. Moses Sutsch fogságának teljes ideje alatt magánzárkában volt és kezén, valamint lábain súlyos láncokat hordott. A karbini bíróság az orosz monarchisták nyomása alatt nem engedhette mindaddig szabadon az ártatlan zsidó kereskedőt. Mig végül most a mongol herceg intervenciójára, aki üzleti összekötésben állott Moses Sutsch-al a bíróság szabadlábra helyezte a zsidó kereskedőt, aki teljesen összetörten hagyta el a hosszú fogságot.

— **A horogkeresztes lelkiismeret.** A berlini lapok hoznak hírt, arról a locarnoi tárgyalásról, amely az olasz Cecchini ellen van folyamatban, aki megölte berlini származású feleségét, Éva Koppelt. — Dr. Betz berlini orvos, aki annak idején Asconianában szemtanuja volt a gyilkosságnak és ki jelenleg Münchenben tartozkodik, s intén meg volt ideje a tárgyalásra, megjelenése helyett, azonban egy levelet küldött a bíróságnak, amelyben Dr. Betz közli, hogy nem hajlandó megjelenni a tárgyaláson, hogy ezzel is felesleges fáradságot és kiadásokat szerezzen magának, mert a meggyilkolt Éva Koppelt egy gazdag zsidónak a leánya és így igazán nem fontos számára, hogy mellette tanuskodják. Ugy az olasz, mint a schweici közvélemény a legnagyobb felháborodással értesült a német antiszemita orvos távolmaradásának indoklásáról. A Locarnoban tartozkodik németek a közvélemény felháborodásának nyomása alatt mélyen szégyelik honfitársuk eljárását, aki megtagadta az igazságszolgáltatáshoz való hozzájárulását, mert a gyilkosság áldozata egy zsidó nő volt.

— **Blau rabbit a jeruzsálemi rendőrség letartóztatta és azonnal szabadlábra is helyezte.** Jeruzsálem. — Még Sábész Tsive napján történt, hogy Blau jeruzsálemi rabbi vezetésével mintegy 400 főnyi zsidó tömeg tüntetést nyilvánosan az ellen, hogy a kormány 60 állami szolgálatban lévő zsidó munkást kötelezett arra, hogy a közmunkákban a szombati napon is résztvegyenek. A rendőrség erőszakkal beavatkozott a tüntetésbe és széjjelverte a tömeget, míg Blau rabbit, aki ellenszegült a hatósági erőszaknak, letartóztatták és előállították a főkapitányságon. Blau rabbit a rendőrség letartóztatása után azonnal szabadlábra helyezte megfelelő kaució ellenében. — Itt említjük meg, hogy Rav Méir Berlin a mizrach vezére időközben kihallgatáson jelent meg a kormányzóknál, akivel az államnál alkalmazott zsidó munkások szombati munkaszünetében folytatott megbeszélést. Sir Arthur Wauchope, fő kormányzó kilitásba helyezte az ügy kedvező elintézését.

— **A kanadai kormány az antiszemita propaganda ellen.** A kanadai kormány miniszterelnöke közölte E. F. Singer zsidó képviselővel, hogy a köztársaság vidéki városai-ban folyó antiszemita propaganda ellen élesen állást foglalt a vidéki hatóságoknál. Quebeck-ben legújabbán lábrakapott a vér-yád is és az antiszemita szervezetek erőteljesen izgatják a polgárságot a zsidó lakosság ellen. A kormány ígéretet tett arra vonatkozólag is, hogy Quebeckben sem tűri tovább a féktelen antiszemita izgatást.

— **Zarándoklás egy palesztinai zsidó hősnő sírházhoz.** Jeruzsálem. Az elmúlt napokban volt 15 éves járzeitja a zichron jakobi hősnőnek, Sarah Aronson halálának, mely alkalommal több ezer zsidó, — a Bne Benjamin s Brith Trumpeldor tagjai — sírházhoz zarándokolt, hogy lisztelegjen a zsidó hősnő sírja felett. Sarah Aronson, egy zichron jakobi kolonista egyetlen leánya volt. A háboruban, akár csak a zsidó légió tagjai, felajánlotta szolgálatait az angol hadseregnek, hogy segítsen az ősi föld visszafoglalásában. Mint az angol hadsereg egyik legüyesebb kénője, török fogságba került, hol addig kínozták, míg 1917-ben öngyilkosság útján véget velett életének.

— **A koburgi városi tanács konfliktusa a zsidó hitközséggel.** Berlin. — A koburgi városi tanács, amely jelenlegi összetételében nemzetiszocialista többséggel rendelkezik, felmondta a zsidó hitközségnek az eddigi bérletet, amely a zsidó templomra vonatkozott. A hitközség ugyanis még hatvan évvel ezelőtt kapta örökbérbe a jelenlegi templomot, amelyben régen a Szent Nikolái templom volt elhelyezve. A városi tanács most visszaköveteli a hitközségtől a zsinagógát, és kéri, hogy helyezték ugyanolyan állapotban, amint azt annak idején átvették. Amennyiben a tanács felsőbb intézkedésre nem vonja vissza felmondását, úgy a hitközség december 31-én kénytelen lesz a templom helyiséget átadni és ezzel a legsúlyosabb problémák elé lesz állítva, az amugy is szegény hitközség.

— **Ujra felfedeztek egy gyermek csodahegedűt.** Berlin. — A német sajtó az elragadtatás hangján emlékezik meg a 11 éves Ruggiero Ricci gyermekhegedűs teljesítményéről, aki mintegy 1000 főnyi előkelő közönség előtt a berlini filharmonikusok koncerttermében előadást tartott. A koncerten maga Papen kancellár is részt vett, azonkívül jelen voltak még Albert Einstein és Gerhart Hauptmann is. A gyermek művészt az előadás után a közönség lelkesen üdvözölte. Alice Jacob Lewinsohn a „Jüdische Rundschau“ hasábjain közli, hogy Ruggiero Ricci olaszországi zsidó szülők gyermeke.

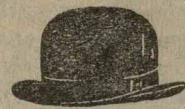
— **A zsidói izr. nőegylet** október 30-án este az Unió nagytermében műsoros estélyt rendezett, amely egy erkölcsileg, mint anyagilag a legjobban sikerült. A zsidói műkedvelők zsúfolt ház előtt adtak elő egyfelvonásos vígjátékokat, zongoraszámokat, operarészleteket és táncszámokat. A szereplők között jók voltak Májér Jenőné, dr Lévi Lajosné, Mindszent Sándor, Krecs Zsiki, Májér Jenő, Stark Nusi, Stark Sárika, Salamon Nelli, Schwarcz Lilly, Mózes Kálmáné, Mindszent Elza és Stark Kati. A betanítást és rendezést Stark Menyhérté, az izr. nőegylet agilis elnöknője vezette hozzáértéssel.

— **Ha fáradt és izgatott, ha álmatlanságban és gyakori félelemérzetben szenved, ha hasgörcs, mellnyomás vagy szívfájás kínozza, akkor igyék reggel éhgyomorra 1—2 pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet.** mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait s elhárítja a vértódulást. Az emésztőszervek gyógyításának főbb orvostanára elismeri, hogy olyan tüneteknél, melyek a tápcsatorna tartalmának önméregzéséből származnak, a Ferenc József víz különösen beválk. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható. 39

— **A michalovcei zsidók gyászistentisztelete Oppitz kanonok emlékére.** Michalovcéről jelentik: Az itteni zsidó hitközség elhatározta, hogy a nemrég elhalt Oppitz kanonok emlékére, aki — miként arról a „Népünk“ is megemlékezett — 1919. évben a saját életét ajánlta fel a halálraítélt Deutsch életéért, a Jahrzeit napján az összes templomokban s imaházakban gyászistentiszteletet rendez. Elhatározták továbbá, hogy megfestetik Oppitz kanonok fotográfiáját s azt Szlovenszko összes iskoláiban kifüggesztik, hogy a zsidó generációk sohase felejtsenek meg arról a nemes igazi keresztény férfiről, aki olyan korban s időben, mikor a zsidó élet olcsóbb volt az utszéli kóbor kutyánál, a saját életét felajánlotta egy zsidó élet megmentéséért. Évről-évre pedig Jahrzeitot tartanak a kanonok emlékére, mikor is imádkozni fognak a kanonok lelki üdvéért.

— **S'mad-járvány.** Przemyslben e héten 8 leány tért ki elhelyezkedés reményében. Most állapították meg, hogy a schiedletzi kórház orvosa, dr. Stein, már 1924-ben tért ki, de nem tudták meg, csak most. 1924-ben ugyanis olyan beteg volt, hogy félt a haláltól s ezért sietett megkereszteltetni magát. Leánya ugyanis egy volt lengyel miniszterhez ment nőül s a gonos apa nem akarta, hogy gyermekei szegyeljék magukat, hogy az öreg zsidó temetőbe temessék.

Férfikalapok

a legújabb formákban
rendkívüli olcsó árban
kaphatók Zöldfa-u. 21.

HELLER és DEUTSCH

BORSALINO kalapok nagy választékban a legdivatosabb formákban

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe és vegyiárak
legolcsóbb beszerzési forrása!

Pontos figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Ezüst

Aranyozás
és ezüstözés!

menorák, gyertyatartók és
karosgyertyatartók, serle-
gek, templomi kegyszerek
bármily művészi kivitel-
ben legolcsóbb árban.

Pospischill

Oradea, Szent László-tér 12.

VÉGH

ruhafestésben, vegytisztításban vezet,

árai legolcsóbbak

Bémer-tér 2. Telefon 2-17 Liliom-u. 5.

Női divatkülönlegességekben

BIRÓ nődivatáruháza

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11/a — vezet

Egy kis próbavásárlás erről Önt is meggyőzi

Szolid üzleti elvemnél fogva árakat nem hirdetek

— **Ahol a halottak fizetik a gabellát.** A lengyelországi Uszschiki Dolna helységben a hitközség kénytelen volt a marhahus utáni gabellát lemérsékelni, mert különben az emberek nem ettek kúst. Erre azután a hitközségi jövedelem úgy megcsappant, hogy nem bírták fizetni az alkalmazottakat, Erre azt határozta a hitközség, hogy halálesetben, az eddigi temetkezési díjakat duplájára emeli s az ebből befolyó pénzeket szétosztja a hitközségi alkalmazottak között. Hogy a halottak eddig milyen mértékben teljesítették gabellakötelezettségüket, erről még nincs hiteles statisztikai adat.

— **Vallásos zsidó élet Buteniben.** Buteni (Arad megye) ort. hitközség, mely valaha egy nagy anyahitközséget képezett, amit az a körülmény is bizonyít, hogy gyönyörű nagy temploma van, amely ezelőtt 70 évvel épült fel. A háború befejezése után a szomorú viszonyok folytán a zsidók elköltöztek és csak vagy 14—15 család lakja ma. A hitközség nem volt képes többé fenntartani a kevés tagok száma miatt, azért kénytelenek voltak Gurahonj anyahitközségéhez, mint fiókhitközséghez csatlakozni. Buteni községben mindig vallásos érzésű, intelligens zsidóság lakott és lakik, úgy hogy ezek fenntartanak egy vallásos metszőt, aki egyúttal a kántori teendőket is elvégzi. Hogy ezen alig lucatnyi zsidóság jelét adja vallásos érzésének „Schabos—Bereschiskor“ meghívta Schwartz Sándor, a nagy talmudtudású Gurahonji főrabbit, aki a templomban „Sachres“ ima után gyönyörűen felépített magas szarnyalatu talmudikus és filozofiai droschet mondott a hitközség valamennyi tagja jelenlétében, beszédjében többek között a felebarát iránti való szeretettel és a vallásosság betartását gyönyörű szavakban fejtegette. Az ünnepély tisztelgetésre délután a „mincha“ ima után dr Popper Sándor ügyvéd közkedvelt hitközségi elnök és Spéter Ábrahám ügyvéd közkedvelt és fáradságot nem ismerő agilis hitközségi titkár „scheleschidusi“ rendeztek, ahol légpompásabb külön ételeket és italokat szolgáltak fel, a gyönyörűen felterített asztalokra. Ezen lakomán Schwartz Sándor főrabbi gyönyörű szavakban a Tóra igéit, különösen a „Bereschis“ szidrából egyes dolgokat gyönyörű kommentárokkal magyarázott. A lakoma hangulatát Schwartz Jakab, Schwartz Ferencz és Schwartz Izidor gyönyörű zsidó mellódiákkal fűszerezték. A lakomán résztvevő valamennyi zsidó hitközségi tag és legkellesebb hangulatban eltartott a késő éjszakáig. Az összes ételek előállítását, valamint kiszolgálását dr Popper Sándorné, Spéter Ábrahámné, Schwartz Ferenczné és Dávidovits Ábrahámné urhölgyek végezték. A gyönyörű és jó érzésű ünnepélyért legnagyobb köszönetet érdemelnek dr Popper Sándor elnök és Spéter Ábrahám titkár, akik karöltve fáradságot nem ismerő, apai gondossággal tevékenykednek a majdnem teljesen elhagyott hitközségnek fellendítése érdekében. Berger Mór.

— **Borzalmas tüzvész Vizsnitzben.** Csernovic. A csaknem kizárólag zsidók által lakott Vizsnitz városkában borzalmas tüzvész pusztított. A tűz Mózes Bartfel házában ütött ki. A lángok szélről támogatva, nagy gyorsasággal terjedtek tova a szomszédos házakra is. A lakosságon borzalmas pánik vett erőt, mert a tűzoltófelszerelés az első pillanatban nem működött és így attól lehetett tartani, hogy az egész város a tüzvész martaléka lesz. Pumpa hiányában rendőrök fogtak hozzá a tűz lokalizálásához, ami természetesen nem egykönnyen ment. Végül működésbe jött a tűzfecskendő, mellyel a lángok tovaterjedését megakadályozták ugyan, de a kigyulladt házak fövig leégtek. Az oltási munkálatok során dr Weiner orvos, Saló Rosenhekt és Josef Strauszmann kereskedők súlyos égési sebeket szenvedtek. A tűzkár meghaladja a kétmillió leit. A tűz okát mindeddig nem lehetett megállapítani.

— **Svájcban nem ismerik a zsidógyűlöletet.** Luzern város 600 éves jubileumán Motta svájci birodalmi elnök beszédet mondott, melyet a svájci rádió is leadott. Svájc — magamond — a szabadság gondolatának hordozója marad a világon. Elítélte azokat, akik embertársait faji, nyelvi, vallási, vagy társadalmi különbségektől gyűlölik. A ma divatos lett zsidógyűlölet — mondotta végül — nem fakadhat svájci szelimből.

1240-ben járt le a többnejűség tilalma a zsidóknál

A tilalmat csak az európai keresztény országok zsidói fogadták el. E szerint Ázsiában, Amerikában a zsidó törvények szerint szabad a többnejűség

Megirtuk nemrégiben, hogy Palesztinában mozgalmat indítottak a többnejűség tilalmának megszüntetése érdekében, hogy a természetes szaporulat révén a zsidóság száma gyorsabb tempóban emelkedjen. A mozgalom iniciátorai hivatkoznak arra, hogy a Rabénu Gérson tilalma a többnejűségről vonatkozólag amugy is lejárt s a többnejűség bevezetése által 5—10 év leforgása alatt el lehetne érni a többséget az országban. Cikkünk annak idején országoszeret, sőt az országban tul is méltán feltűnést keltett. Több olvasónk kívánságára alább még egyszer bővebben megvilágítjuk a kérdést:

Rabénu Gérson 960-ban született Micben és meghalt 1040-ben Mainzban (Magenza). Talmudi kérdésekben kiváló kapacitás volt, akihez az egész világról tanácsért s szaktevéleményért fordultak. Azonkívül, hogy a talmudot áitírtá kézírással s kijavította a régi sajtóhibákat, 25 vallásos döntvényt szerkesztett, melyeket mai napig is követnek. Ezek közül az első a többnejűség tilalma. Ez a tilalom szó szerint így hangzik: »Csak egy feleséget vegyen magának

az ember. Azonban ha felesége elgyengült, vagy pedig ha tíz évig élt vele s gyermektelen maradt, úgy 100 talmudtudós 3 országból és három községből, pl. Aragonia, Lombardia s Franciaországból, megengedheti, hogy más asszonyt is elvehessen feleségül.« Ez a döntvény, vagyis a többnejűségi tilalom azonban csak az ötödik ezred végéig, vagyis 1240-ig volt érvényes. (Lásd: (מִדְרָשׁ סֵפֶר שֵׁשׁ עָשָׂר מִדְרָשׁ) s csak a keresztény országokban, csak az ugynevezett askenázok vették magukra.

A „שׁוֹת מִדְרָשׁ הַבְּבֵרִים“ szerint miután 1240 után is betartották, a tilalom továbbra is fennáll. Ezzel szemben Majmonides (Rambam), aki jóval később élt mint Rabénu Gérson (Igereth Haramban, old. 40) azt írja, hogy: „Lehetőleg mindenki legalább két feleséget vegyen magának“. Amiből következik, hogy Rambam már akkor is a többnejűség tilalma ellen volt. (Lásd: Toldóth Haposzkim H. 209).

Ezek szerint e tilalom megszüntetésének, miután az tényleg már 1240-ben lejárt, nincsen lényeges akadály.

— Lázító cuzista agitáció a máramarosi falvakban.

Sziget. November 13-ra cuzista kongresszust hívott össze Máramarosszigetre Manolache Zacharie, a máramarosi cuzisták hirhert vezére. A feketeinges agitátor újra uszító hadjáratot indított be az egész megyében, sorra járja a favakat és toborozza a parasztokat. Ennek az előkészítő munkának első gyümölcse az egyik máramarosszigeti imaház ablakainak beverése néhány nappal ezelőtt. Az utóbbi napok antiszemita agitációja azonban érhető nyugtalanosságot vált ki a máramarosi zsidóság körében és az aggodalom nem is egészen indokolatlan a november 13-ra összehívott cuzista kongresszus iránt. Joszovits Lipót, az orthodox hitközség elnöke fel is kereste Bálint Sándor dr polgármestert és felhívta figyelmét a nyugtalan atmoszférára és azokra a vezedelmekre, amelyek megfelelő óvintézkedések hiányában bekövetkezhetnek. A hitközség elnöke felkereste dr Ilea László vármegyei prefektust is, aki kijelentette, hogy a törvény értelmében nem áll módjában megakadályozni a kongresszus megtartását, de ugyanakkor hatékony intézkedéseket fog tenni a rend fenntartásra. Hasonló értelemben nyilatkozott Mesesan rendőrfőnök is, aki garanciát vállalt a közrend biztosítására.

— **Doktoravatás.** Egy váradai vallásos zsidó család gyermekének külföldön való érvényesüléséről kapjuk az örömteljes hírt. Goldstein Lajos, a váradai Goldstein Mór fakereskedő fia az elmúlt héten tette le kifűnő sikerrel a párisi Sorbonen a fizikai tudományok doktorátusát. A Sorbone zsűrije a fiatal tudóst diszertációjához és szóbeli vizsgájához külön is gratulálta. Az új doktor egyelőre Párisban marad. Megjegyezzük, hogy a fiatal doktor, az ugyacsak Parizsban, a kémiai fakultáson most végző öccsével, Lászlóval szigoruan vallásos életet folytat szüleiknek öröme. A numerus-clauzus arculcsapását jelenti a két diáknak világreálációkban is való érvényesülése, akkor, midőn kiüldözve a helyi egyetemi fakultásokról, nélkülözések mellett is, hírt, dicsőséget szereznek külföldön a zsidó névnek.

— **Antiszemitizmus az elemi iskolákban.** Anhaltban a minisztérium rendeletet adott ki „a völkisch gondolatnak az iskolákban való ápolásáról“. A liberális sajtó rámutatott, hogy ez a rendelkezés elsősorban a zsidóság ellen irányul. A választ erre a hitleristák részéről a Völkischer Beobachter adta meg. Rámutat arra a „megszégyenítő helyzetre“, hogy „az idegenfajú vérkeveredés megrontja a germán ősi örökséget“. Majd a szokásos antiszemita vádaskodások után, kijelenti, hogy minden felelős államférfi kötelessége, hogy a német néptársakat felhívja a nép között teljesítendő nemzeti szolgálatra, melyet a hitleristák szerint az iskolák megmetyelzése is előmozdit. Így kerül be a hitlerizmus már az elemi iskolákba is...

— Okos asszonyok —

nem esnek kétségbe, ha kimarad a menüstruáció. Megmentést és új életerőt az én ezerszeresen kiprobált különlegességű szereim nyújtanak, még a legmakacsabb esetekben is. Szavatoltan ártalmatlan. W. asszony írja Fr.-ből. „Az Ön csodás szere már egy óra múlva hatott. Isten után Önnek vagyok hálás!“ Forduljon még ma bizalommal hozzám és örökre hálás lesz. Ezer, meg ezer köszönőlevél igazolja a sikert. Diszkrét feltűnésnélküli szétküldés

C. A. Jürs, Berlin W. 57/B. 37.
Alvenslebenstrasse 21.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalást szakszerűen olcsón csakis

FRIEDMANN H.

ékszerésznel Széchenyi-tér 1

Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

Vasárunk legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben

FERRUM

VASÜZLET

Oradea, Nagypiac-tér 8

Telefonszám 9-73

Gyári lerakatok!

„Euglebert“ autógummi gyári lerakata

Öltönyt, felöltőt és télikabátot eredeti angol szövetből

Öltöny 4000 Leitől

Felöltő, vagy átmeneti kabát 4000 Leitől

Télikabát 5000 Lei

Hackmayer uri-szabó

Oradea, Bémer-tér 3. (Villamos megálló)

RÖVID HIREK

KONSTANTINÁPOLY. Egy orosz zsidó család, mely Oroszországból Konstantinápolyon keresztül Palesztinába akart kivándorolni, kénytelen volt a határról visszatérni, mert a hatóságok nem találták rendben az irataikat. A zsidó család most a legnagyobb bizonytalanság között hánykolódik és minden valószínűség szerint vissza fognak térni Oroszországba.

JERUZSÁLEM. A kormányzóság most hozta nyilvánosságra, hogy 56 arab falut mentesített az adófizetés alól. Az így elengedett adók összege 18.000 fontot tesz ki. — 1932 augusztus havában 928 ember vándorolt be Palesztinába. Ugyanabban a hónapban 5471 turista keresle fel az országot és 4995 turista hagyta el átutazóban Palesztinát. — Az elmúlt napokban döntött a jeruzsálemi bíróság egy K. K. L. és arab beduinok közötti perben, 6000 dunám föld tulajdonjogi kérdésében. A bíróság a haterz dunámyi földet a K. K. L.-nek ítélte oda. — Az idei ültetvényszazon során 30.000 dunammal bővítették ki a palesztinai narancsültetvényeket. — Új napilap indult meg Jeruzsálemben. Címe: Háchérut (Szabadság) címen.

RIGA. A rigai egyetemeken is alkalmazzák a numerusz klauzusi. Az orvosi fakultáson 39 zsidó jelentkező közül mindössze csak egyet vettek fel.

PRÁGA. Az ITA jelentése szerint Ruszinszkóban már egyes középiskolákban is bevezették a numerusz klauzusi. — A német Bródban (Morvaország) ismeretlen huligánok erősen megrongálták a zsidó temetőt, ahol a háború után több mint 300 hontalan zsidót temettek el azok közül, akik járványos betegségben pusztultak el. Igen sok sírkövet megrongáltak.

VARSÓ. Az amerikai konzulátus közölte az ITA varsói képviselőjével, hogy az a hír, mintha Fabianic Salamon Dávidovitz varsói templomszolgája Amerikában 75 millió dollárt örökölt volna, nem felel meg a valóságnak. — A lengyel kormány megengedte, hogy Palesztinából 700 tonna narancsot, 20 tonna banaánt és 10 tonna diót importáljanak.

PÁRIS. A francia köztársaság elnöke, Lebrun, a napokban meleghangú levélben üdvözölte a K. K. L.-t — az őszi kampány beindítása alkalmából.

SZARAJEVÓ. A napokban zajlott le Szarajevóban a jugoszláviai cionista szervezet konferenciája.

BÉCS. Az osztrák kormány a palesztinai gyümölcsök importját továbbra is az elmúlt évi mennyiségben engedélyezte, míg az olasz és a spanyol gyümölcsökkel szemben korlátozásokat fogantatott. — Bécsben leplezték az automobil feltalálójának, Siegfried Marcunak emlékoszlopát. A leplezési ünnepélyen csak a hatóságok voltak jelen, mert az ünnepélyt szombaton tartották meg. Eppen ez okból a zsidó hitközségi delegátusok távollattartották magukat.

NEW-YORK. Patel, a kiváló hindu vezérférfit, aki nemrégiben Newyorkban járt, egy zsidó műltingen kijelentette, hogy Indiában sohasem voltak zsidó üldözések és örömmel üdvözölnének egy nagyarányú zsidó letelepülést.

KAIRÓ. Október 13-án indult meg az autóbusszforgalom Jeruzsálem és Kairó között. Az ut 12 órát vesz igénybe.

MOSZKVA. A szovjet moszkvai kerületi komitéja alhatározta, hogy a moszkvai nagy zsidó templomot mozivá alakítja át. A központi bizottság megsemmisítette a kerületi komité határozatát. — A kommunista párt kizárta tagjai sorából Aron Régenbogen és Moses Borsch zsidó kommunistákat, akik a biro-bidschani zsidó kolonizációs munkák elől dezertáltak. — November 7-én, a szovjet megalakulásának 15-ik évfordulóján adták át a forgalom számára a moszkvai volt főszínházgót, egy gyermek színház céljaira. — Ugyanebben az időben érkezik a híradás arról, hogy Moszkvában megjelentek héber nyelven Ibn Esra művei.

BUDAPEST. Mezei Ernő, a tiszsaeszlári vérvád egyik kimagasló egyénisége, ki annak idején igen értékes szolgálatokat tett a zsidóságnak, az elmúlt héten, 81 éves korában elhunyt.

TEL-AVIV. Egy zsidó lakatos Tel-Avivban megkísérelte egy zsidó bank páncélszekrényének feltörését. Ez az első eset, hogy Palesztinában bankbetörés történt.

TIGHINIÁBAN az Ica segítségével itt kolónia alakult, melyen 46 zsidó család telepedett le. A kolónia berendezése mintaszerű.

— **A Bírth Hánoár Hámizrachi** nagyváradi csoportja szombat este tartott Meláve de Malke-estélye nagyszerű siker jegyében zajlott le. Az estélyen a szervezet összifjúságán kívül a Mizrachi szervezet vezetői is résztvettek. Az ifjúság problémáival kapcsolatosan Wasserstrom Sándor, Juszt Móse, Ráth Efráim és Goldstein Mór tartottak lelkesítő beszédeket. Az ifjúsági dalárda Feig Lázár vezérével pedig hangulatos héber és jidisch dalokkal tették élvezetessé a késő éjszakai órákban véget ért estélyt.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Péntektől: „Árvácska.” Janet Gayworrall a címszerepben.

Teátrul HEYMAN szinkör

Péntektől: Ünnepi premier! Lehár Ferenc, a zeneszerző királyának egyellen filmoperettje: „Volt egyszer egy keringő.” (Es war einmal ein Walzer). „A diadalok diadala!” Főszerepben: Eggerth Mártha, Rolf v. Goth, Verebes Ernő, Albert Paulig, Ida Wüst, Paul Hörbiger. A külföldi mozgószínházak állandó műsora!

— **Házasság.** Berkovits Kató és Grünberger Ödön vasárnap délután 4 órakor tartják esküvőjüket Zöldfa-u. 19 sz. alatt, melyre jóbarátait és ismerőseiket ezuton hívják meg. Minden külön értesítés helyett.

— **Oneg-Sabath a váradí Mizrachiban.** Szombaton délután 3—4 ig Gemore-tanulás. Előadó: Schlomovics M. József. 4 órai kezdettel Oneg-Sabath. Előadó: Juszt Mose „A zsidó történelemről”. Este 8 órakor Wasserstrom Sándor előadása „Ifjúsági problémák” címen. Helyiség: Piafa Mihai Viteazul 11. A. Ullmann-palota.

Primăria Municipiului Ordea.

No. 35371/1932.

Publicație.

Noi, Primarul Municipiului Ordea, prin prezenta facem cunoscut, că în baza art. 12. din instrucțiunile privitoare la aplicarea pentru represiunea fraudelor în prepararea și comerțul băuturilor alcoolice Prefectul Județului Bihor a revenit asupra deciziei No. 12694/1932, conform căreia s'a fixat termenul pentru depunerea declarațiilor de recoltă, pe ziua de 20 Noemvrie a. c., a modificat și a fixat noul termen pentru depunerea declarațiilor despre recolta viilor pe ziua de 15 Noemvrie 1932, la care termen toți proprietarii de vii vor depune declarațiile de recoltă.

Prin urmare, invităm toți proprietarii și arendașii de vii, să înainteze declarația de recolta prescripă prin instrucțiunea legii referitoare până la data de 15. Noemvrie 1932, la Primărie în zilele de de lucru dela oarele 10 până la oarele 12 (parter camera No. 16).

Declarația se va face pe formularul ce se găsește la Primărie.

Ordea, la 2 Noemvrie 1932.

Primăria Municipiului Ordea.

SELYEMMAROCIN minden színben, rózsaszín kvableselyem, függönykelme, házimunkatűll érkezett a Maradék Áruházba,

Szörmeárúk
a legjutányosabban
LEICHNER-nál
Ordea, Str. Ep. Giorogariu 4. Telefon 7-73.

VATELIN, béléselyem, szövétáru, bársony, vászonáru legolcsóbb a Maradék Áruházban, Royal mellett.

Hasznos tudni,
hogy **Schmidthauer**
természetes **Ismandi**
ásványvize a hatékony forrás-sókban
Európa leggazdagabb keserűvize.
Utasítás minden palackhoz mellékelve!
Kapható mindenütt!

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Csak egyet nem tudott megtanulni

A piszkovitz Cadik egyszer megkérdezte a gábiját, hogy képes volna e már mint rebbi működni?

— Miért ne? válaszolja a gábi. Hála az égnek már husz esztendeje vagyok a rabbinál és alkalmam volt mindent elsajátítani. Csupán egy dolog van, amit a mai napig sem vagyok képes megérteni.

— Mond el fiam elsősorban mi az a minden, amit elsajátítottál?

— Minden alatt értem — mondja a gábi, hogy tudom miként sóhajtozik és nyögdecse a rabbi az asztal mellett, miként gesztikulál beszéd közben, amikor felkiált: „Tatenju, mamenju”, — és hogyan fohászokodik reb Dávidnak esőért, viszont reb Slojminak száraz időért és hasonló egyebeket.

— És mi az az egyetlen dolog, amit nem értesz meg?

— Azt rebbe lében, hogyan szedi össze az asztalról a kifizetett honoráriumot, hogyan csusztatja azt szóltanul a kabátja zsebébe — és mindezt a legcsekélyebb mosolygás nélkül...

Az istentelenek ukáza

Az oroszországi vallásellenes szövetség zsidó szekciója a zsidó ünnepek alkalmából a következő „ukázi” adta ki: 1. A bárchesz nem mézbe, hanem epébe mártandó be. 2. Hamelech hajósév al Kiszé helyett azt kell mondani: Stalin jósev al Kiszé. 3. Táslichot nem folyóparton, hanem szárazon kell rendezni. 4. Az összes kakashok kiherélendők, hogy ne legyenek alkalmasak „Kápurének”. 4. Áldásmondásnál az észrogot a „pitimmel” lefelé kell tartani. 6. „Ullénunál” le kell nyelni a nyálat és tilos kiköpni. 7. Hosanaraba estéjén minden zsidó köteles valamilyen álomport szedni, nehogy virrasszon az éjjel. Ezzel szemben Gedalja és Jomkipur bőjtjét szabadon tarthatják a zsidók, egyrészt mert így sok élelmet takaríthatnak meg, másrészt pedig megszokják a bőjtölést, ami a viszonyokra való tekintettel felette ajánlatos...

Aki más veritékéből él.

Két zsidó utazik együtt szekéren s hogy az unalmat elűzzék, ezer mindenféléről beszélgetnek. Azt mondja az egyik:

— Szegény ember vagyok, senkinek se kívánom, de egyet nem értek, miért mondja a Szentírás, hogy a „szegény ember olyan, mint a halott”. Ez nem igaz, a szegény ember épp úgy eszik, mint az aki él. Ha egy ember eszik, akkor dolgoznia is kell. Én pedig úgy dolgozom, mint egy igavonó állat. Suszter vagyok, egész nap a háromlábú kis széken ülök, csurog bétlam az izzadság s alig keresem meg a betevőfalatomat. Hát magának mi a mestersége?

— Helyettem mások izzadnak. Én más ember veritékéből élek.

— Furcsa! Hiszen a Biblia szó szerint azt mondja: Arcod veritékében keresd a kenyeredet! A te arcodéban és nem a máséban!

— Bánom is én mi áll a Bibliában! Miért izzadnak, ha mások izzadnak helyettem!

— Akkor maga biztosan uzsorás, kiszípolozó! Biztosan nagy gyára van és kiszípolozza munkásai vérével. Mondja csak, hány ember dolgozik a gyárjában?

— Hahaha, — kacag a másik. — Az én gyáramban... No, megadta neki!... Masször vagyok a gőzfürdőben...

Egy gyászoló asszony keservei.

Amikor a férjét temették, rettenetesen sirt a felesége. hol a jobb, hol a bal szomszédjához fordulva mondta:

— Jaj, jaj, kedves uram, jaj, jaj, kedves jó uram, a jó Isten tudja, lesz-e még egyszer olyan jó uram, mint te voltál?